

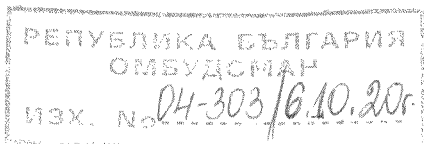

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № КП-039-02-6
гана 12.10.2020 г.

ДО
Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АЛЕКСАНДРОВА,

Във връзка с внесеня законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите №054-01-76/23.07.2020 г., разпределен на Комисията по правни въпроси като водеща, бих искала да изразя следното становище:

В предходно писмо на омбудсмана до председателя на Народното събрание, г-жа Цвета Караянчева на база на получаваните в институцията жалби и сигнали, свързани с дейността на фирмите за събиране на вземания и на фирмите за бързи кредити, обобщих основните проблеми, които срещат гражданите във връзка с прилаганите спрямо тях методи за събиране на вземанията, някои от тях на ръба на закона.

Относно дейността на колекторските фирми оплакванията на гражданите са свързани основно с:

- неуведомяване за прехвърляне на дълга;
- прехвърляне на погасени по давност вземания;
- упражняван непрестанен психически тормоз върху тях и техни близки, с цел събиране на задължение (всекидневни и многобройни телефонни обаждания, при това рано сутрин или късно вечер, както и в почивни и празнични дни, заплахи);
- начисляване на такси и неустойки, които не са предвидени в основния договор;
- липса на коректна информация относно задължението, което за тях необяснимо нараства.

От тази гледна точка, намирам за изключително важна предложената разпоредба на чл. 148б, ал. 1, която предвижда, че вземанията срещу потребител

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

са непрехвърлими, освен ако същият не е дал изрично и в писмена форма съгласието си за това, при това преди прехвърлянето и в индивидуално уговорена клауза в договора.

По този начин не се допуска съгласието да може да бъде част от общите условия към договора, които потребителите не могат да променят и с които те невинаги се запознават подробно и в цялост при подписването на договора като има риск те изобщо да не разберат, че са се съгласили дългът им да бъде прехвърлен на друго лице.

Предвид оплакванията на граждани, че не получават коректна и точна информация какво са изплатили и какво остава да дължат, подкрепям и предложената разпоредба на чл. 148б, ал. 2. Освен че уведомяването се дължи от предишния кредитор по аналогия от разпоредбите, регламентиращи цесията в Закона за задълженията и договорите, е подробно разписана информацията, която следва да се предостави на длъжника, а именно: кой е новият кредитор; основание и падеж на вземането; общият размер на дължимата сума; общият размер на платената сума; банковата сметка на кредитора; ограниченията за новия кредитор да начислява такси, неустойки, санкции и лихви, които не са предвидени в договора. Последното беше включено в проекта по изрично настояване на омбудсмана на основание жалбите на граждани за необосновано и необяснимо за тях нарастване на задължението след смяната на кредитора.

Считам, че в защита на правата на гражданите е и предвидената забрана вземане срещу потребител да може да се прехвърля частично или на няколко кредитора.

Следва да се отбележи, че със законопроекта не се създава специален регистър на фирмите за събиране на вземания, а се препраща към регистъра по чл. 3а от Закона за кредитните институции, който се води от БНБ, но в който не са регистрирани всички действащи към момента колекторски фирми.

В първоначалния проект на закона беше предвидена възможност за инцидентно прехвърляне и на други лица, извън включените в регистъра, но с оглед на отрицателните становища и настояването на омбудсмана, тази възможност отпадна. Основните аргументи в тази насока бяха, че не е ясно какво се разбира под „инцидентно“ и дали по този начин няма да се заобикаля изискването колекторите все пак да са включени в някакъв регистър.

В тази връзка подкрепям и изричната разпоредба, която определя като недействително спрямо длъжника и третите лица, прехвърляне, извършено при

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

липса на писмено съгласие съгласно чл. 148б, ал. 1, при неспазване на забраната по чл. 148в и на лице, неписано в регистъра съгласно чл. 148г.

Изключително важно е подробното описание на процедурата по несъдебно събиране на задължението с предвидени изрични забрани и ограничения за колекторите, тъй като именно в тази насока са голяма част от оплакванията на гражданите. Считаю, че разпоредбите следва да гарантират, че гражданите няма да бъдат подлагани на психологически натиск и заплахи.

Ще отбележа, че действително са предвидени глоби и санкции при неспазване на законовите разпоредби, но намираю, че би могло да се помисли и за засилване на контрола като се предвиди например прекратяване на регистрацията при няколко нарушения, за което Комисията за защита на потребителите да уведоми Българска народна банка. Проблемът с контрола всъщност е от най-голямо значение, тъй като в противен случай горепосочените норми ще останат само с пожелателен характер и правата на гражданите няма да бъдат защитени в пълнота.

В заключение ще посоча, че действително би било добре да се изработи отделен нормативен акт, който да регламентира този вид правоотношения, но намираю, че гражданите се нуждаят от спешна законодателна защита на правата си. Също така отчитам, че на европейско ниво се разглежда предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно лицата, обслужващи кредити, купувачите на кредити и събирането на обезпечения, но е в начална фаза и ще отнеме много време докато бъде транспонирана в законодателството ни.

С уважение,

ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

